Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
ԳՈՐԾԻ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

18 փետրվարի 2025 թվական քաղաք Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահ Լիլիթ Թադևոսյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահ Գոռ Հակոբյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի նախագահ Համլետ Ասատրյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի նախագահ Արթուր Դավթյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի վարչական պալատի նախագահին փոխարինող Քրիստինե Մկոյանս, նիստում ուսումնասիրելով թիվ ՎԴ/16560/05/24 գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ՀՀ Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու վերաբերյալ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2025 թվականի փետրվարի 4-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի Ն Ք

<u>Գործի դատավարական նախապատմությունը</u>.

1. «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը 2024 թվականի դեկտեմբերի 27-ին հայցադիմում է ներկայացրել ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ Կառավարության՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին:

2. ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2025 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ հայցադիմումը վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

3. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2025 թվականի փետրվարի 4-ի որոշմամբ գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարան:

4. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2025 թվականի փետրվարի 6-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 20-րդ հոդվածին, 24-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին, 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 81-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 202-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետին, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասին՝ ՀՀ վարչական դատարանը 2025 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ գործը վերահասցեագրել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ. *«(…) Տվյալ դեպքում վեճի առարկան Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 05.12.2024 թվականի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն է, իսկ որոշման հիմքում դրվել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենք 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետը, որպիսի պայմաններում դատարանն արձանագրում է, որ վիճարկվող որոշման հետ կապված վեճի քննությունը ենթակա չէ ՀՀ վարչական դատարանին, քանզի գնումների կազմակերպման առնչությամբ վեճը չունի հանրային բնույթ:*

Ամբողջ վերոգրյալի հիման վրա դատարանը գտնում է, որ գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, հետևաբար Հայցվորի կողմից ներկայացված պահանջն ընդդատյա չէ վարչական դատարանին և պետք է այն վերահասցեագրել ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի քաղաքացիական դատարան»[1]:

[1] Տե՛ս դատական գործը, թերթեր 50, 51:

6. Հղում կատարելով ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, 202-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետին, 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասին, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածին, 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասին՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2025 թվականի փետրվարի 4-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարան՝ նշելով հետևյալը. *«(…) Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարությանը 2025 թվականի համար «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում» ծրագրով նախատեսված անասնաբուժության մեջ կիրառվող Բազմավալենտ, սորբինացված, կուլտուրալ, ակտիվազրկված պատվաստանյութ դաբաղի վիրուսի A ԻՐԱՆ 2005 և AG-VII, O Պան Ասիա-2, Ասիա 1, Sindh-08 և SAT-2 տիպերի դեմ պահանջվող պատվաստանյութի ձեռքբերումն իրականացնել Ռուսաստանի Դաշնության «Կենդանիների առողջության պահպանման դաշնային կենտրոն» դաշնային պետական բյուջետային հաստատությունից: Որոշման 2-րդ կետով սահմանվել է, որ պատվաստանյութի գնումն իրականացվելու է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ մեկ անձից գնման ձևով: Հայցվորի կողմից վիճարկվում է 05.12.2024 թվականի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումը, որով սահմանվել է մեկ անձից գնման ձևով պատվաստանյութի գնում իրականացնելու հնարավորությունը:*

Գտնում եմ, որ հայցադիմումը ենթակա է քննության վարչական դատավարության կարգով՝ հետևյալ պատճառաբանություններով.

(…)

Տվյալ դեպքում, Հայցվորը չի հանդիսանում պատվիրատուի, գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով բողոքարկելու իրավունք ունեցող շահագրգիռ անձ, քանի որ առկա չէ պատվիրատուի կողմից ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելու

գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները, հետևաբար և չկա պատվիրատու և Պատվիրատուի ղեկավարի հրամանով ձևավորված գնահատող հանձնաժողով:

(…)

Հիմք ընդունելով հայցադիմումում ներկայացված իրավական և փաստական հանգամանքները և դրանք համադրելով վերոգրյալ իրավակարգավորումների և դիրքորոշումների հետ՝ Դատարանն արձանագրում է, որ չնայած հայցադիմումում ներկայացված պահանջը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության՝ 05.12.2024 թվականի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին է, սակայն հայցվորի պահանջի հիմքը ոչ թե պատվիրատուի, գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումների Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով բողոքարկումն է, այլ՝ վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից կայացված՝ գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին որոշումն անվավեր ճանաչելուն:

(…)

Համաձայն չլինելով ՀՀ վարչական դատարանի կողմից որոշված գործի ենթակայությանը՝ գտնում եմ, որ առկա է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ ենթակայությունը որոշելու նպատակով ՀՀ վճռաբեկ դատարանին գործն ուղարկելու հիմքը»[2]:

<u>Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը</u>.

7. Սույն գործով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. *հիմնավո՞ր է արդյոք Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/16560/05/24 գործն ըստ «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ Կառավարության՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն անվավեր*

[2] Տե՛ս Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի 2025 թվականի փետրվարի 4-ի որոշումը:

ճանաչելու պահանջի մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

8. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *«Մասնագիտացված դատարաններն են՝*

1) վարչական դատարանը. (...)»:

Նույն օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը քննում է դատական կարգով քննության ենթակա բոլոր գործերը, բացառությամբ մասնագիտացված դատարանների ենթակայությանը վերապահված գործերի»:*

Նշված օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Վարչական դատարանին են ենթակա Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված գործերը»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Քաղաքացիական գործերը ենթակա են քննության առաջին ատյանի դատարանում, բացառությամբ «Մասնակության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի և հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա գործերի»:*

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *«Քաղաքացիական են համարվում իրավունքի մասին վեճի հետ կապված բոլոր գործերը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանի (...) կամ Սահմանադրական դատարանի իրավասությանը վերապահված գործերի»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«(...) 2. Դատարանը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարչական դատարանից վերահասցեագրված հայցադիմումը վարույթ ընդունելու կամ գործը Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ գործի ենթակայությանը:*

(...)

6. Սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված դեպքերում Վճռաբեկ դատարանի նախագահը և Վճռաբեկ դատարանի բոլոր պալատների նախագահները

գործը Վճռաբեկ դատարանում սրանալու պահից տասնօրյա ժամկետում որոշում են գործի ենթակայությունը:

7. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված որոշումն ընդունելու համար Վճռաբեկ դատարանի նախագահը հրավիրում է նիստ՝ իր և Վճռաբեկ դատարանի բոլոր պալատների նախագահների մասնակցությամբ, որն իրավազոր է, եթե դրան մասնակցում են նիստին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր անձինք:

8. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված որոշումն ընդունվում է նիստին ներկա անձանց ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում: Որոշմանը կողմ քվեարկած դատավորների կազմից և նրանց կողմից որոշված դատավորը կազմում է որոշման նախագիծը:

9. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դատարանը համարվում է իրավասու դատարան:

10. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված կարգով գործի ենթակայությունը սահմանելու մասին որոշում կայացվելու դեպքում չի կարող վերաքննիչ բողոք բերվել սույն օրենսգրքի 365-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 11-րդ կետի հիմքով այն պատճառաբանությամբ, որ գործը ենթակա չի եղել քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *«Առաջին ատյանի դատարանը մերժում է հայցադիմումի ընդունումը, եթե գործը ենթակա չէ քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով»:*

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Վարչական դատարանին ընդդատյա են հանրային իրավահարաբերություններից ծագող բոլոր գործերը, (...)»:*

9. Նախորդ կետում վկայակոչված իրավադրույթների վերլուծությունից հետևում է, որ օրենսդիրն առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին է վերապահել այն բոլոր գործերը, որոնց քննությունը վերապահված չէ մասնագիտացված դատարաններին, այդ թվում՝ վարչական դատարանին: Միևնույն ժամանակ, օրենսդիրը սահմանել է վարչական դատարանի ընդդատության շրջանակը, որում ներառված են հանրային իրավահարաբերություններից բխող վեճերի վերաբերյալ գործերը:

Փաստորեն, որևէ դատական գործի՝ վարչական կամ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում քննության ենթակա լինելու հարցը որոշվում է՝ հիմք ընդունելով այն իրավահարաբերության բնույթը (մասնավոր կամ հանրային), որից բխող վեճը հանձնվում է դատարանի քննությանը:

10. Սույն գործով վիճելի իրավահարաբերության բնույթը պարզելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել գնումների գործընթացի հետ կապված իրավահարաբերությունները կարգավորող իրավական նորմերը:

11. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 24-րդ հոդվածի 3.1-ին մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով նախատեսված գնումների հետ կապված վեճերով գործերը քննվում են Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում»:*

Նույն օրենսգրքի 202-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ *«Դատարանը հատուկ հայցային վարույթի կարգով քննում է հետևյալ գործերը՝ «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված գնումների հետ կապված վեճերը»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Դատարանը սույն գլխով սահմանված կարգով քննում և լուծում է «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերը»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենքը կարգավորում է պատվիրատուների կողմից ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելու գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները, սահմանում այդ հարաբերությունների կողմերի հիմնական իրավունքները և պարտականությունները»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ, 13-րդ և 23-րդ կետերի համաձայն՝ *«Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.(…)* ***գնում*** *պատվիրատուի հատուցմամբ՝ ընտրված մասնակցի հետ պայմանագիր կնքելու միջոցով բոլոր տեսակի ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, լիզինգը, պատվիրատուի կողմից նվիրաբերության*

կարգով իրավաբանական անձանց հատկացվող միջոցների հաշվին ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, փոխանակման ձևով ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության ձեռքբերումը. (...) ***լիազորված մարմին՝*** *պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականությունը մշակող և իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության գործադիր իշխանության պետական մարմին. (...)* ***գնման գործընթաց՝*** *գնում կատարելու նպատակով գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի, իրավունքների և պարտականությունների իրագործմանն ուղղված գործողությունների ամբողջություն, ներառյալ՝ գնումների պլանավորումը, գնման առարկայի բնութագրի հաստատումը, պայմանագրի կատարումը և կառավարումը (...)»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *«Գնումը կարող է կատարվել մեկ անձից, եթե՝ գնման ենթակա ապրանքը, աշխատանքը կամ ծառայությունը հնարավոր է ձեռք բերել միայն մեկ անձից, որը պայմանավորված է նրա հեղինակային և հարակից իրավունքներով, հատուկ կամ բացառիկ իրավունքի առկայությամբ»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Յուրաքանչյուր շահագրգիռ անձ իրավունք ունի բողոքարկելու պատվիրատուի, գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով:*

Յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով մինչև հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետը բողոքարկելու գնման առարկայի բնութագրերը, նախառարակավորման հայտարարության կամ հրավերի պահանջները»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *«Գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ»:*

ՀՀ Կառավարության՝ 2017 թվականի մայիսի 4-ի թիվ 526-Ն որոշման հավելված 1-ի 3-րդ կետի համաձայն՝ *«Յուրաքանչյուր առանձին դեպքում, հիմնավորելով գնման գործընթացի առանձնահատկությունը, պատվիրատուն կարող է դիմել Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը (սահմանված կարգով ներկայացնելով համապատասխան Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծ)՝ հայցելով վերջինիս թույլտվությունը՝ գնումն իրականացնել առանց սույն կարգով սահմանված պայմաններից մեկի կամ մի քանիսի պահպանման՝ կիրառելով կամ չկիրառելով դրան փոխարինող այլ պայման (պայմաններ):*

Այս դեպքում, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, հաշվի առնելով գնման գործընթացի առանձնահատկությունը, կարող է որոշում կայացնել, թույլատրելու պատվիրատուին կազմակերպելու գնման գործընթացը՝ առանց սույն կարգով սահմանված պայմաններից մեկի կամ մի քանիսի պահպանման, անհրաժեշտության դեպքում, կիրառելով դրան փոխարինող այլ պայման (պայմաններ):

Սույն կետը չի վերաբերում ինչպես սույն կարգի 32-րդ կետի 1-ին ենթակետի «թ» պարբերությամբ և 43-րդ կետով նախատեսված, այնպես էլ այն դեպքերին, երբ պայմանը (պայմանները) սահմանված է օրենքով կամ բխում է օրենքի պահանջից:

Ընդ որում, սույն կետով նախատեսված պայմանը կարող է կիրառվել, եթե հրապարակված կամ մասնակցին տրամադրված չէ հրավեր, բացառությամբ գնումն օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի հիման վրա կազմակերպվելու դեպքի»:

12. Սույն որոշման 11-րդ կետում վկայակոչված իրավանորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ պատվիրատուների կողմից ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելու գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են, ինչպես նաև այդ հարաբերությունների կողմերի հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները սահմանվում են «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով: Հարկ է նշել, որ գնման գործընթացը՝ գնում կատարելու նպատակով գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի, իրավունքների և պարտականությունների իրագործմանն ուղղված գործողությունների ամբողջություն է, որում ներառվում են գնումների պլանավորումը, գնման առարկայի բնութագրի հաստատումը, պայմանագրի կատարումն ու կառավարումը:

Տվյալ դեպքում օրենսդիրը գնումների հետ կապված վեճերով գործերի քննության համար նախատեսել է ենթակայության և ընդդատության որոշակի կանոններ: Մասնավորապես՝ օրենսդիրը սահմանել է, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով նախատեսված գնումների հետ կապված վեճերով գործերը ենթակա են քննության բացառիկ տարածքային ընդդատության կարգով՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում: Ընդ որում, այդ գործերից միայն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերի քննությունն է նախատեսված հատուկ հայցային վարույթի կարգով:

Միևնույն ժամանակ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով օրենսդիրը չի բացառել առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում նաև գնումների հետ կապված այլ վեճերով գործերի քննությունը՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ պարբերությամբ սահմանելով, որ յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի *Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով* մինչև հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետը բողոքարկելու գնման առարկայի բնութագրերը, նախառակավորման հայտարարության կամ հրավերի պահանջները:

Բացի այդ՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասով օրենսդիրն ուղղակիորեն սահմանել է, որ *գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ*: Նման օրենսդրության բաղկացուցիչ մաս է կազմում նաև ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքը:

Վերոգրյալից հետևում է նաև, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերը քննվում են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված հատուկ հայցային վարույթի կարգով, իսկ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված գնումների հետ կապված այլ վեճերով գործերը ենթակա են քննության

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված ընդհանուր հայցային վարույթի կարգով:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածով օրենսդիրը կարգավորել է մեկ անձից գնումներ կատարելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք իրենցից ենթադրում են գնման գործընթացի իրականացմանն ուղղված որոշակի գործողությունների կատարում:

Վերոգրյալից հետևում է, որ օրենսդրի նպատակն ուղղված է եղել գնումների հետ կապված հարաբերությունները որպես քաղաքացիաիրավական դիտարկելուն: Այդպիսի հարաբերություններ են նաև մեկ անձից գնումներ կատարելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք նույնպես դիտարկվում են որպես քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների բաղկացուցիչ մաս:

13. Սույն գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը 2024 թվականի դեկտեմբերի 27-ին հայցադիմում է ներկայացրել (փոստին է հանձնել) ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ Կառավարության՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին[3],

- վերը նշված որոշման հիմքում դրվել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետը և ՀՀ Կառավարության՝ 2017 թվականի մայիսի 4-ի թիվ 526-Ն որոշման թիվ 1-ին հավելվածի 3-րդ կետը,

- վերոնշյալ գործը ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2025 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին այն պատճառաբանությամբ, որ գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, հետևաբար Հայցվորի կողմից ներկայացված պահանջն ընդդատյա չէ վարչական դատարանին և պետք է այն վերահասցեագրել ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի քաղաքացիական դատարան[4],

[3] Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:
[4] Տե՛ս սույն որոշման 5-րդ կետը:

- Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2025 թվականի փետրվարի 4-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարան՝ նշելով, որ չնայած հայցադիմումում ներկայացված պահանջը ՀՀ Կառավարության՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն անվավեր ճանաչելու մասին է, սակայն հայցվորի պահանջի հիմքը ոչ թե պատվիրատուի, գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումների Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով բողոքարկումն է, այլ ՀՀ Կառավարության կողմից կայացված՝ գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին որոշումն անվավեր ճանաչելն է[5]:

14. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով, հիմք ընդունելով հայցի հիմքն ու առարկան՝ սույն որոշման 8-12-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ հարկ է նկատել, որ սույն գործով «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության և ՀՀ Կառավարության միջև ծագած վեճը մեկ անձից գնումներ կատարելու հետ կապված հարաբերությունների վերաբերյալ է, այսինքն՝ գնումների հետ կապված այնպիսի իրավահարաբերությունների, որպիսիք, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, վարչական իրավահարաբերություններ չեն, և կարգավորվում են ՀՀ քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով:

15. Վերոգրյալից հետևում է, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/16560/05/24 գործն ըստ «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ Կառավարության՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա

[5] Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին, հիմնավոր չէ:

Ուստի, «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՎԴ/16560/05/24 գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

թիվ ՎԴ/16560/05/24 գործն ըստ «ԱԳՐՈՏԵԽ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ Կառավարության՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 5-ի «Գնման գործընթաց կազմակերպելու մասին» թիվ 1914-Ա որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԳՈՌ ՀԱԿՈԲՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱՄԼԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՎԹՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՓՈԽԱՐԻՆՈՂ ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՄԿՈՅԱՆ	